

ВИНАРСКО-ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКИ

ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ редакционно-административния комитетъ, състоящъ отъ: Хр. С. Георгиевъ, Д. Торомановъ, А. Гечевъ, К. Илиевъ, М. Чукчуконъ и К. Малковъ.

„Винарско-Земледѣлчески Вѣстникъ“ излиза два пѣти въ мѣсеца: на 1 и 15 ч.

Годишната му цѣна за България е 4 л., за въ странство — 5.

Всичко, що се отнася до вѣстника, се испраща до редакцията въ гр. Плѣвенъ.

Необнародвани рѣкописи, по желанието на авторитѣ имъ се връщатъ съ неплатени писма.

За обявления на 4 стр. се плаща по 30 ст. на редъ, смѣтани въ гармондъ.

 На всичкитѣ ученици се отстъпя за 3 лева годишно.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Отъ редакцията; 2) Какви подобрения иска да направи тукашното околийско земледѣлческо дружество „Нива“ за материалното повдигане на земледѣлцитѣ — членове на сѣщото; 3) Извѣ бѣдѣжкатѣ ми; 4) Полезни ли сѣ гарситѣ за земледѣлието; 5) Показана; 6) Новъ.

Обявяваме, че за въ бѣдѣще вѣстника си ще испращаме само срѣщупрѣдплата. Този и нѣколко слѣдующи броеве испращаме на г. абонатитѣ ни плативши за минжлата година, като ги умоляваме да гледатъ да се издѣлжжтѣ найкжсно до излизанието на 4—5 броеве.

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Какви подобрения иска да направи тукашното околийско земледѣлческо дружество „Нива“ за материалното повдигане на земледѣлцитѣ — членове на сѣщото?

Както е извѣстно на много отъ читателитѣ ни тукъ въ Плѣвенъ е организирано още прѣди 6 години едно спестовно-акционерно земледѣлческо дружество „Нива“, което има за цѣль да подпомога на земледѣлческото население, като отпуска на нуждающитѣ се пари срѣщупрѣд законна лихва, за да ги прѣдпази съ взиманието на такива съ незаксна лихва отъ разни лихварии и отъ продаванията произведенията си на зелено. Това дружество освѣнъ, че е постигнало до извѣстна стѣпень цѣльта си, но въ едно отъ послѣднитѣ си засѣдания то прояви желание прѣдъ своитѣ членове да подпомогне на земледѣлцитѣ и въ друго отношение, които желаня се сподѣляхъ съ уважение отъ присѣствующитѣ. Ний тукъ нѣма да разглеждаме онѣзи пунктове отъ операцийтѣ, кои-

то иматъ чисто търговска цѣль, а ще се спрѣме само върху онѣзи, които иматъ прѣмо назначение да улѣснжтѣ земледѣлцитѣ въ производството имъ.

Спорѣдъ прѣдписанията на новий Търговски Законъ съществующитѣ до сега у страната ни дружества, трѣбва да уреджтѣ своитѣ уставы въ хармония съ сѣщий законъ, заради което и дружеството „Нива“ свика своитѣ членове на засѣдание, въ което прѣдстави проектъ на бѣдѣщия уставъ. Втората глава на този проектиранъ уставъ е узаглавена така:

Цѣль и операций.

Чл. 3. Дружеството има за цѣль:

а) Материалното обогатяване на своитѣ членове-акционери, като ги застави чрѣзъ спестяване да образуватъ съ течение на врѣмето собственъ капиталъ и б) да уползотвори спестений капиталъ чрѣзъ извършване на слѣдующитѣ операций:

1) Ще прави заеми отъ капитала си на разни лица, а прѣимущественно на своитѣ акционери и земледѣлци;

2) Ще приема лихвенни влогове: срочни и безъ срочни съ лихва опрѣдѣлена отъ управителний съвѣтъ;

3) Ще инкасира срѣщупрѣд комиссионна полици и записи;

4) Ще приема да прѣдставлява други кредитни учреждения и индустриални заведения срѣщупрѣд комиссионна;

5) Ще сконтира полици и записи на заповѣдъ платими въ Плѣвенъ, които носжтѣ наймалко два подписа на лица състоятелни;

6) Ще прави размѣна на пари;

7) Ще копува и продава разни земледѣлчески произведения, стоки, движими и недвижими имоти;

8) Ще продава и купува акции отъ други дружества, облигаций отъ други дружества и др. цѣнни книжа и прѣдмѣти за своя и на трети лица смѣтка;

9) Ще прави заеми отъ други кредитни учреждения срѣщу залогъ на портфеела, цѣнни книжа, или имотитѣ си;

10) Ще купува и употребява земледѣлчески орджия и машини съ цѣль да покаже на земледѣлцитѣ практичността и прѣимуществовата имъ прѣдъ старитѣ орджия и машини;

11) Ще прѣпоръчва на земледѣлцитѣ увѣждане-то и обработванието на нови земледѣлчески растения и съидби; ще имъ доставява за тяхна смѣтна потребнитѣ съмена и орджия и ще имъ дава нужнитѣ свѣдения и наставления по обработванието, употреблението и продажбата на произведенията и

12) Ще събира свѣдѣния за полученитѣ резултати отъ разнитѣ нововъждани растения, орджия и машини и ще ги съобщава на своитѣ членове за знание.

Деветѣтѣхъ пункта отъ членъ 3 ѝ сж почти сжщитѣ, както въ старий уставъ, а 10, 11 и 12 пунктове сж нови, именно върху което ний ще се спрѣме да ги разгледаме, при което ще си послужиме доста много съ взетитѣ рѣшения и което се говори въ врѣме на засѣданието:

„Ще купува и употребява земледѣлчески орджия и машини съ цѣль да покаже на земледѣлцитѣ практичността и прѣимуществовата имъ прѣдъ старитѣ орджия и машини“.

Слѣдъ като се прочете този пунктъ много отъ членоветѣ — граждани бѣхж противъ него, па даже имаше и нѣкой селени и хора, които живѣхж около селенитѣ, че не се съгласихж съ съдържанието му. Директора на дружеството г. Коларовъ обясни доста обстоятелствено цѣльта на въпроснитѣ пунктъ, като яви на засѣдашитѣ, че ще се доставяватъ сега за сега само едри машини, които единъ селенинъ па даже и нѣколко души едвали ще бжджтъ въ състояние да си доставжтъ подобни. Като примѣръ на засѣдашитѣ се показва машината вършачка. Нѣкои отъ присѣствующитѣ членове - акционери искасахж желание щото покупката на такива машини да става само съ позволенieto на общото събрание, обаче това тѣхно мнение отпада само по себе си, тѣй като се виде, че то е работа на управителний свѣтъ. Други искасахж мнѣние, че поржчки на машини и експлоатиранието имъ отъ страна на дружеството не би трѣбвало да влиза въ программата на дружеството, тѣй като нуждающитѣ се заможни земледѣлци можжтъ да си доставжтъ такива направо. Такива расчепквания по този въпросъ неможжтъ даже и да ставатъ, защото богатитѣ земледѣлци у насъ се брожжтъ на прѣсти отъ една страна, а отъ друга дружество „Нива“ даже и нѣма за цѣль да подпомага материално такива земледѣлци — богаташи, а такива, които

продаватъ, които сж принудени отъ нѣмание да продаватъ хранитѣ си на зелено. Отъ послѣдната категория земледѣлци у насъ за голѣмо съжаление сж много и за тѣхъ, собствено, дружеството кумбенира всѣвъзможни членове въ устава си дано да може да му се удаде случай да имъ помогне по какъвто и да билъ начинъ. Ето и ний тукъ искаме да обясниме какво значение ще да има въведението на машинитѣ вършачки, взети за примѣръ въ послѣдното засѣдание на дружество „Нива“, съ цѣль да подобржтъ благосъстоянието на земледѣлцитѣ.

Както сме съобщавали въ нѣкой отъ прѣдишнитѣ нумера на вѣстника си машинната работа е винаги по производителна отъ колкото ржчната, отъ което слѣдва, че и продуктитѣ произведени съ машини падатъ по-евтени и можжтъ да устожжтъ на задграничната конкуренция. Ама ще запита нѣкой, какго и запитвахж още въ засѣданието, че нашитѣ бащи не сж работили съ машини и сж живѣли по-добрѣ отъ насъ; тѣ сж ни отгледали при по-голѣми лесногия, отъ колкото ний отгледваме нашитѣ дѣца! Че нашитѣ бащи — земледѣлци сж живѣли по-добрѣ, че годинитѣ сж били по-плодовити — това е относително понятие. Когато сж живѣли тѣ тогава Америка още не е била така населена — пространнитѣ равнини, които сж били ничие пригѣжане сега сж работени Рускитѣ степи, които сж служили за пасище на добитѣкѣ или свѣрталище на всѣвъзмиженъ диветъ, сега сж прѣобърнати на ниви. Въ това сжщото врѣме т. е. прѣди 30 — 40 години, когато американскитѣ и рускигѣ полета не сж били обработени и когато тамошнитѣ земледѣлци сж обработвали нивитѣ си така, както сж ги обработвали нашитѣ бащи, или както ги обработваме сега, тогава нашитѣ земледѣлци сж благодетелствували, защото сж произвеждали хранитѣ си при еднакви условия съ съседнитѣ и далечнитѣ страни, нѣ отъ тогасъ на насамъ т. е. отъ когато американскитѣ дивакъ — земледѣлецъ се замѣсти съ търпеливитѣ англичани и расчетливитѣ германци и отъ когато срѣдата на рускитѣ заспали мужици се разреци съ колонисти саксонци и французи отъ тогава на насамъ положението на нашия земледѣлецъ става всѣ по-несносно и по-опорито, защото плодовититѣ наши полета се оороботватъ по-старому, когато въ Руссия и Америка тази мегода на обработване земята по-случайни икономически причини е замѣстена съ машинното земледѣлие.

Че дѣйствително, съ въведението на машинното производство ще се подобри положението на нашия земледѣлецъ е факгъ неоспоримъ. Нека да обяснимъ това съ единъ примѣръ. Да прѣдположиме, че въ насъ неможе да се въведе никаква нова култура, която би подобрила материално нашия земледѣлецъ, да прѣдположиме, че идеята за

приготовлението на почвата не може да се прокара въ такава смисъл каквато диктува земледълческата наука и сѣидбата се извършва така, както това е ставало и до сега, нека ни бѣде позволено да вземиме за примѣръ Плѣвенската околия при горнитѣ неотговорящи условия по подготовлението на почвата и да разгледаме каква печалба или по-добрѣ казано, каква икономия ще направи, ако въ нея околия се въведе само машинната жътва и вършидба при други еднакви условия.

Мѣжду другитѣ растения, които се отгледват въ Плѣвенската околия, прѣзъ 1897 год. сѣ били засѣти 20592 дек. съ пшеница, 63,577 дек. съ ржжъ, 58440 дек. съ ячемикъ и 44,404 дек. съ овесъ. Ако житнитѣ произведения въ тази околия се поженятъ съ машина жътварка, какво щѣше се спечели? Знае се отъ практика, че единъ работникъ жътваръ може да пожъне на день 1 дек. мѣсто. Значи въ Плѣвенската околия сѣ потрѣбни годишно жътвари за пожънванието и повързванието на:

Ячемикъ	58440 дек. ще се пожени съ	58440 жътвара	X 1.20	=	70,128.00 лева.
Пшеница	20592 „ „ „ „ „	20592 „	X 1.50	=	30,888.00 „
Ржжъ	63577 „ „ „ „ „	63577 „	X 1.50	=	95,365.50 „
Овесъ	44404 „ „ „ „ „	44404 „	X 1.50	=	66,606.00 „
Или всичко се израсходва			сумма по жътва	262,987.50	„

Ако жътвата са извърши съ машина жътварка — сноповързачка, то ще се израсходва слѣдующата сума:

За пожънванието на 186,913 дек. житни храни ще сѣ потрѣбни 47 машини жътварки — сноповързачки, като смѣтаме, че една машина може да пожъне 4000 *) дек. въ расстояние на единъ жътвенъ периодъ.

47 сноповързачки струватъ **47000** лева.

Смѣтка по производителността на машинитѣ.

- 1) Лихви на 47000 лева по 8⁰/₀ 3760 л.
- 2) Амортизация 10⁰/₀ 4700 „
- 3) Репаратура (поправка) 12⁰/₀ 5640 „
- 4) Впрегатенъ доб. 3680 чифта X 3 л. 11040 „
- 5) Машинисти 40 д. по 5 л. дневно 9400 „
- 6) Масло за 47 машини въ годината 1880 „

Всичко за пожънванието ще се израсхдва 36,420 „

262987.50 л. се харчи за жътва съ ржжа.

36,420.00 л. се харчи за жътва съ машина.

226,567.50 лева щѣхъ да останжтъ справедливо въ кесийтѣ на земледѣлцитѣ, или $\frac{1}{2}$ отъ поземлений налогъ.

Тази ще бѣде приблизителната полза отъ въвежданието на машинитѣ жътварки — сноповързачки. Сега да видимъ дали ще има нужда да се въведе машинната вършидба въ Плѣвенско и дали дружество „Нива“ ще има достатъченъ просторъ за дѣйствието съ машинитѣ вършачки. За да

може да дойде по-скоро до единъ извѣстенъ край, нека да прѣгледаме само расходитѣ, които послѣдватъ по единъ харманъ (гумно) и да ги сравнимъ съ онѣзи, които ставатъ по подрѣжката на една машина вършачка.

Тукъ въ Плѣвенско, както е извѣстно всекому, вършидбата става изключително съ конѣе. Тукъ, тамъ вършежтъ съ дикани, но тази метода е такава редкостъ, щото може да се каже че е непозната.

Спорѣдъ бѣлѣжжитѣ, които сме държели отъ тукашитѣ хармани въ време по екскурзий, единъ харманъ прѣзъ 1896 година се съпровожда съ слѣдующитѣ расходи:

На единъ харманъ се хвърлятъ 400 снопа, които се уработватъ отъ 4 коня и 5 души харманджий. 400 снопа даватъ срѣднѣ отъ всичкитѣ видове храни 1200 кг.

5 души харманджий X 2 лева 10 00 лева.
10⁰/₀ на коняра (120 кг. X 10 ст.) 12.00 левъ.

Всичко 22.00 лева.

Или 100 кг. житна храна се овършава съ 1.83 лева, като несмѣтаме расходитѣ по лопати и вили.

Прѣзъ 1897 год. вършидбата на 100 кг. житна храна е струвала 1.56 лева.

Единъ дек. пространство, засѣтъ съ житни растения дава срѣднѣ 250 добри снопа (едно объртало дава 12 — 15 кръсца, въ дъждовити години даже и 17. Вѣски кръсчець има по 17 снопа). Както видѣхме по горѣ въ Плѣвенската околия минѣлата година сѣ обработвани 186,913 дек. земя X 250 = 46,728,250 или 9,345,650 петини. Да вземеме, че на единъ харманъ се хвърлятъ срѣднѣ 400 снопа, то за овършаванието на 9,345,650 петини трѣбватъ около 116,820 хармана. Всекой харманъ се съпровожда, както това отбѣлѣзахме по-горѣ; съ 22 лева разноски, или по 116,820 хармана ще се израсходватъ 2,570,046 лева въ цѣлата околия само по вършидба.

Ако вършидбата въ сѣщата околия станѣше не съ конѣе, а съ машини — вършачки то земледѣлцитѣ щѣхъ да иматъ полза, както слѣдва.

*Разноски по вършачката. *)*

Вършачката съ локобила струва 12,000 л.

- 1) Лихви 8⁰/₀ 960 „
- 2) Амортизация 4⁰/₀ 480 „
- 3) Горителенъ материалъ 400 „
- 4) Машинистъ 8 лева на день , 320 „
- 5) 6 души мъже работници 480 „
- 6) 4 души жени работници 240 „
- 7) Масло и др. 40 „

Всичко 2920 „

Смѣтката ни прѣдставлява една сума израсходвана за единъ вършидбенъ периодъ отъ 40 де-

*) Смѣтано при усила работа.

*) Спорѣдъ опититѣ направени отъ г. Фетфаджиевъ и Дацовъ съ вършачката, доставена отъ фирмата Brouhot и С-ие, въ Пловдивъ.

на; значи дневнитѣ разноси по вършидбата възлизатъ на 73 лева, срѣщу която сума машината овършава 10,600 кг. храна (около 4000 снопа). За овършаванието на 100 кг. храна се плаща 0.69 лева, когато при вършидбата съ конѣе 100 кг. храна се овършаватъ за 1.83 лева.

За да се овърши снопето въ Плѣвенската околия сж потрѣбни около 293 вършачки, отъ които всѣка една ще овърши по 32,000 пегини, по която работа ще се израсходва само 293 X 2920 = 855,560 лева, или съ 1,714,486 лева помалко.

Както се вижда отъ горнитѣ смѣтки, макаръ и много повърхностни, машината вършачка е даже прѣпоръчителна за въ Плѣвенската околия. По всѣка вѣроятностъ, дружеството ще използва локомобилитѣ за движение на воденици, или друго нѣкое фабрично въведение.

Изъ бѣлѣжнитѣ ми.

(Слѣдва).

I. Въ брой 19 отъ 26 Януарий 1898 год. въ „Държавенъ Вѣстникъ“ съ указъ подъ № 68 се отпускатъ нѣколко парични награди на нѣкои народни учители за особенното имъ усърдие, проявено отъ тѣхъ прѣзъ послѣдната учебна година по урежданieto на училищни градини, отгледвание на буби и въобще по повдигане на народното стопанство. Наградигъ сж 29, отъ които една 120 лева, една 90 лева, 14 по 80 лева, 3 по 70 лева, една 60 лева, 7 по 40 лева и двѣ по 30 лева, или всичко отпустнатото около 2000 — скромна сума дадена отъ държавата на българскитѣ синове, — истинскитѣ народни учители, като възнаграждение срѣщу неприятностигъ, които сж имали по усвояване девиза си. Тия учители намѣсто да убиватъ свободното си врѣме въ кафенетата, гдѣто ще се пушатъ като бутове (шумки) отъ димѣтъ, тѣ съзнавайки длъжността си — като учители и на обществото, въ свободното си отъ занятие врѣме заедно съ дѣцата отъ отдѣленията си прѣобръщатъ една частъ отъ училищния дворъ на прѣкрасна градина, въ която дѣцата прѣкарватъ междучасията си, не съ малка полза. Нѣма да говорѣмъ на тия учители, които за голѣмо съжалеание съ голѣмо прѣзрение гледатъ на земледѣлието и клоноветѣ му, като на нѣщо долно и просто, какви сж ползитѣ отъ тия градини, защото за това е вече говорено доста изъ лигатурата, а ще имъ кажа, че ако не искатъ или пъкъ още по-добрѣ казано, ако не умѣятъ какъ да помогнатъ на другаритѣ си въ урежданieto на градинитѣ, то поне да не имъ бъркатъ!

За урежданieto на тия градини, знайно е вече, че Министерството на Просвѣщението, като е съзнало ползитѣ, които ще прѣнеситѣ тия градини, не само на дѣцата, а и на възрастнитѣ, вече двѣ години подъ редъ открива врѣменни кур-

сове по тия градини за народнитѣ учители при земледѣлскитѣ ни училища за специализиране.

За тая добра мѣрка — насърчение труда на учителитѣ отъ страна на господина Министра на Народното Просвѣщение исказваме нашата прѣголъма благодарностъ и се надѣваме, че и за други години ще слѣдватъ да се отпускатъ тия парични награди.

Награденитѣ учители слѣдъ като поздравимъ за въ случая, пожелаваме имъ за напредъ още по-голѣма дѣятелностъ да проявяватъ, а не слѣдъ като добиждатъ една похвала, както често се случва, да захванатъ да се отнасятъ студено, къмъ тия тѣхни сега любими дѣла.

II. — Въ брой 30 отъ 9 Февруарий на сжщия вѣстникъ срѣщаме, че се отпуска еднорѣменно държавно пособие на 107 бѣдни български студенти въ странство.

Отъ тия помощи има отпустнати само двѣ по лѣсоводството, двѣ по ветеринарството и една и словомъ една по земледѣлието и една по винарството, а 7 и бунвално седемъ по музиката и 9 по драматическото искусство и ржководѣлието!! Срамъ! Като, че вече България въ земледѣлко отношение се е уредила до висша степенъ добрѣ, та вече нищо друго не ни остава, ами да сѣдаме и сааде музика да слушаме и театри да гледаме, а пъкъ Тозлука и Дели Ормана кой ще разработва незная? Зеръ какво ще го правишь, изгнчихме се вече, ушитѣ ни отъ зорли и тѣпани отвикнахъ, а привикнахъ на музика! За забѣлѣзване е и това, че пособието по земледѣлието е отъ 120, лева, а по музиката по 200 и по 300 лева! Като казали нѣкои, че ненапрѣдваме — напредваме дила ами — ама рачешки. — И оная година въ раздаването на тия пособия бѣше сжщята история. Защо е това нѣщо не можемъ да знаемъ. Дѣли студентитѣ по земледѣлието не мождатъ Министерството на Просвѣщението за помощи, или защото стои така работата незнаямъ. Види се земледѣлскитѣ ни студенти ще сж много богати, та затова не ще и да искатъ пособие.

Отъ кого себиратъ тия пособия? — Отъ земледѣлеца. На кого трѣбва повече да се даватъ тия пособия? — На синоветѣ на тия, отъ които излизатъ тия пособия. На кои се даватъ сега тия пособия? На студентитѣ по музиката. Защо така? — Защото земледѣлческа България има много по-голѣми нужди отъ музика, отъ колкото отъ земледѣлието, което дава хлѣба на тия които слѣдватъ по музиката и на тия, които имъ отпускатъ пособията.

Тозлука не ще музика, а иска мотика и рало! Земледѣлието и клоноветѣ му даватъ хлѣба на всички ни и затова на него трѣбва да се обръща по-голѣмо внимание, защото и то е едно искусство, както и музиката и много по-трудно. Безъ музика можемъ, а безъ земледѣлие не. Не отказ-

ваме, че музиката или пъкъ театритъ влияятъ благотворно върху нашето възпитание. Не трѣбва пъкъ и съвършено да занемаримъ музикално-то, драматическото и др. искусства, нъ отъ тѣхъ, мислѣхъ, че можемъ да се наслаждаваме, само когато сме сити, когато ни е пъленъ стомаха.

III. — Едно голѣмо затруднение срѣщатъ нашитѣ младежи, свършили мѣстнитѣ земледѣлски училища при постъпването си въ нѣкои висши училища въ странство. Причината на всичко това била, гдѣто въ зрѣлостнитѣ свидѣтелства издавани отъ тия училища пишало „Държ. Земл. и *практическо* училище“, а пъкъ „практически“ училища въ странство всѣки знай какво означаватъ. Много другари при прѣвежданието на зрѣлостнитѣ си свидѣтелства, испущали думата „практическо“ и само по-такъвъ начинъ ги приемали за редовни студенти. Единъ приятель се оплакваше, че въ Конеглияно (Италия) го приели въ II курсъ по винарството, слѣдъ като прѣдставилъ свидѣтелството отъ IV класъ, което прѣдпочели прѣдъ матуритетното. По ветеринарството по-лесно приемали за студенти гимназиститѣ, отъ колкото земледѣлцитѣ. Въ Руссия наредко приематъ студенти отъ нашитѣ земледѣлци. Това всичко означава, че программата на земледѣлскитѣ ни училища не е още напълно разгласена изъ чуждитѣ училища. За напрѣдъ върваме, че и това ще стане, като се има прѣдъ видъ, че за напрѣдъ ще се отворѣтъ нисши практически училища.

Търново, 15 Февруарий 1898 год. Хр. И. Р.

Полезни ли сж гаргитѣ за земледѣлието?

Всѣки му е известно, че гаргитѣ сж едни отъ птицитѣ, които се явяватъ есенно или пролѣтно врѣме въ голѣмо количество изъ земледѣлскитѣ сѣдѣби, и като изравятъ скоро постѣнитѣ сѣмена или вече прокълнелитѣ, напасѣтъ на земледѣлцитѣ една доста голѣма поврѣда. Нъ не всичкитѣ гарги се смѣтатъ отъ земледѣлцитѣ за вредителни, а едни отъ тѣхъ като напр. полската гарга се смѣта за полезна, като уничтожава една голѣма частъ отъ насѣкомитѣ, които се явяватъ изъ нивитѣ и съ това прѣдпазва културнитѣ растения отъ поврѣдата зимъ. Що се отнася до другитѣ видове гарги, като напр. сивата и черната гарга, тѣ се смѣтатъ за вредителни и даже повечето закони за ловѣтъ, опрѣдѣлѣтъ за тѣхното истрѣбление известно възнаграждение, сжщо тѣй, както и за другитѣ вредителни животни.

Prof. Dr. Rörig въ Königsberg, за да докаже фактически, до колко гаргитѣ: сивата, полската и черната сж полезни или вредителни за земледѣлието, още отъ 1896 год. е прѣдприелъ едно изслѣдване на стомаситѣ на едно твърдѣ голѣмо количество, за да се увѣри съ каква храна се хранѣтъ прѣимущественно гаргитѣ и отъ това да исчисли, каква е ползата или вредата отъ тѣхъ. Едногодишнитѣ наблюдения върху стомаситѣ на 1080 врани отъ Prof. Rörig, както и неговитѣ заключения по това, срѣщаме въ брой 1 и 2 отъ „Mitteilungen der Deutschen Landw. Gesellschaft—Berlin и като отъ доста г.д ма важностъ за бжджѣнето на земледѣлието, считаме за нужно да запознаемъ съ тѣхъ и нашия читателъ.

Чрѣзъ едно разрѣшение отъ Министерството на Земледѣлието, всичкитѣ подчинени общини и управления въ Германия

сж биле задължени да даватъ известие съдѣйствию на професора, който се е заемъ съ разрѣшението на единъ толкова важенъ въпросъ. Прѣзъ врѣмето отъ 13-й Ноември 1896 год. до 12-й Ноември 1897 год., той е изслѣдвалъ 1080 гарги. Разбира се, че съ едно годишно наблюдение неможѣ да се счита въпросътъ за съвършено разрѣшенъ, нъ за това трѣбватъ наблюдения отъ цѣль редъ години, които ще се продължаватъ отъ самия авторъ за смѣтка на Германското Земледѣлческо дружество. Нъ разгледанието резултатитѣ и само за една година нѣма да бждѣтъ отъ по-малкъ интересъ за земледѣлцитѣ.

Едногодишното врѣме автора раздѣля на 4 периода, които сж неравни и всѣки единъ съответствува на една частъ отъ стопанскитѣ работи. Първия е зимния; той захваща отъ 13-й Ноември до 4-й Мартъ, втория отива до тогава, догдѣто сж биле намѣрени въ стомаситѣ млѣчни зърна отъ житата, т. е. до 4-й Юлий, третия до 30-й Септември, защото на 1-й Октомври въ стомахѣтъ на една гарга е намѣрена първата прокълняла ржжъ и послѣдния периодъ захваща отъ 1-й Октомври и трае до 12-й Ноември.

Намѣрената храна се раздѣля на: 1) камъни, 2) растителни части и 3) животински останки.

Растителната храна се раздѣля пакъ въ такива вещества, които иматъ какво годѣ стопанско значение и въ такъвъ материялъ, който нѣма никакво значение за насъ, т. е. материяли, съ които като се храни гаргата неможѣ да начесе нито полза нито вредъ. Къмъ първата група принадлежатъ: пшеницата и ржжѣта и то както кълнили, така и некълнили, послѣ овесъ, ячменки и класове.

Животинскитѣ останки сж състояли, отчасти отъ мишки или инсекти, отчасти отъ риба или мѣсо, отъ другъ нѣкои животни. Въ рубриката разни спадатъ онѣзи материи, които нѣматъ нѣкоя значителна цѣна, или пъкъ се срѣщатъ твърдѣ малко.

Понеже не видѣтъ на хранитѣ, които употребяватъ гаргитѣ едни отъ други отчасти се различаватъ, то профессоръ Rörig ги раздѣля въ двѣ групи и то:

1) Сивата гарга (*Corvus cornis*) и черната гарга (*Corvus corone*). Изслѣдвани биле отъ тѣзи два вида 718 екземпляра. Количеството и видѣтъ на хранитѣ, които сж биле намѣрени въ тѣзи видове гарги прѣзъ отдѣлнитѣ сезони, се вижда най-ясно въ долната таблица.

Чрѣзъ сравнение процентнитѣ цифри помежду, ние добавяме едно прѣдставление върху това въ какво отношение слѣдѣва приемането на разнитѣ материи, които за насъ сж много важни, както и за тѣзи, които сж доста вредни за земледѣлието като: мишки, насѣкоми и пр. Prof. Rörig прави и една подробна смѣтка върху това, кои материи като се приематъ отъ гаргитѣ ще се причини по-голѣма или по-малка поврѣда на земледѣлието.

Напр. отъ прокълнялата пшеница сж биле намѣрени въ стомаситѣ на гаргитѣ всичко 215 гр., въ цѣлата година отъ всичкитѣ гарги щѣхъ да се изѣдѣтъ 78475 гр. т. е. сѣмето за $\frac{1}{4}$ хектаръ. Като смѣта автора, че на германскитѣ пазари 100 цента пшеница се дава за 18 марки (1 марка е равна на 1,22 лева), то загубата ще бжде (40 центнера слама и 25 центнера зърна) равна на 265 марки, влѣдно съ загубата при сѣненето за надница разна на 279 марки.

Пшеница въ периода на млѣчното узрѣвание е била изѣдена $7,5 \times 365 = 2737,5$ гр., или нѣщо около 5 процента ($= \frac{1}{2}$ кг. процентъ) за 0,50 марки.

По този начинъ прѣсметнати всичкитѣ загуби, намира се, че цѣлата пшеница възлиза на:

1) За кълняща пшеница	279,0	марки.
2) Пшеница въ млѣчното узрѣвание	0,5	"
3) Пшеница отъ сноповетѣ	16,50	"
4) Кълниа ржжъ	116,00	"
5) Ржжъ въ млѣчно узрѣвание	1,00	"
6) Ржжъ отъ снопитѣ	3,50	"
7) Ячменки	65,00	"

8) Овесъ	10,00	„
9) Царевица	15,50	„
10) 46 стари зайци	124,20	„
11) 243 млади зайци	486,00	„
12) 26 Питомни зайци	26,00	„
13) 12000 яйца отъ яребици	2400,00	„
14) 2850 яйца отъ фазани	285,00	„
Всичко	6393,20	„

Суммата 6393,20 М. е връдата, която могат да принесатъ 666 гарги въ продължение на една година. Тази сума е твърдѣ голѣма за насъ, като вземами подъ внимание, че въ нашата страна нѣма фазани (съ малки изключения), както и толковъ много зайци, както е това въ Германия. Така щото същата връда за земледѣлца ще бжде нѣщо отъ 507,0 марки, т. е. чръзъ изважданieto на сѣмето и др. растителни останки,

ТАБЛЦА I.

Общо количество храна.	ЧИСЛОТО НА ГАРГИТЪ.								Общо количество на храната за всички периоди отъ 666 гарги	
	239		179		142		167			
	гг.	%	гг.	%	гг.	%	гг.	%	гг.	%
	2742,7	—	1023,5	—	709,0	—	1195	—	6251,7	—
Отъ 13/XI 96 до 4/III 97 г.			Отъ 5/III до 4/VII		Отъ 5/VII до 30/IX		Отъ 1/X до 12/XI			
а) Камъчета	440,7	16,1	74,0	7,2	95,0	12,0	315,5	18,6	925,2	14,8
в) Растителни части	1338,8	48,8	339,0	33,1	375,5	47,6	1048,0	61,8	3101,3	49,6
Пшеница кълнила	65,5	2,4	18,0	1,8	7,5	0,9	131,5	7,8	222,5	3,6
Пшеница не кълнила	353,8	12,9	36,5	3,6	26,5	3,4	197,5	11,7	614,3	9,8
Ржжъ кълнила	—	—	—	—	16,0	2,0	101,0	5,9	117,0	1,9
Ржжъ не кълнила	164,5	5,9	9,0	0,9	64,5	8,2	140,5	8,3	378,5	6,1
Овесъ	97,5	8,6	11,5	1,1	9,5	1,2	5,5	0,3	124,0	2,0
Ячемикъ	31,0	1,1	64,5	6,3	19,5	2,5	41,0	2,4	156,0	2,5
Други сѣмена	139,4	5,1	46,0	4,5	96,0	12,2	70,0	4,1	351,4	5,6
Зеленини	100,5	3,7	40,5	3,9	60,0	7,6	27,5	1,6	228,5	3,6
Класове	182,6	6,7	28,5	2,8	9,5	1,1	—	—	220,6	3,5
Различни	—	—	36,5	3,6	66,5	8,4	203,5	12,0	306,5	4,9
Конски торъ	204,0	7,4	48,0	4,7	—	—	130,0	7,7	382,0	6,1
с) Животински части	963,2	35,1	610,5	59,7	319,5	40,4	332,0	19,6	2225,2	35,6
Мишки	195,0	7,1	80,5	7,9	64,0	5,8	101,0	5,9	422,5	6,8
Инсеки	91,5	3,3	376,0	36,8	202,5	25,6	141,0	8,3	811,0	13,0
Риби	158,5	5,8	52,0	5,1	11,5	2,1	24,0	1,5	251,5	4,0
Мѣсо	440,5	16,1	75,0	7,3	11,5	1,4	12,5	0,8	539,5	8,6
Различни	77,5	2,8	27,0	2,6	43,0	5,5	53,5	3,1	201,0	3,2

ТАБЛИЦА II.

За количеството на гаргитѣ, които сж вземали участие при приеманieto на единични части отъ храната:

Общото количество на гаргитѣ, които въобще сж приемали храна 666.				
Видѣтъ на храната.	Количество на храната.	Числото на гаргитѣ.	% отъ всички гарги.	Една гарга е приела сѣдено гг.
Камъни	925,2	370	53,9	2,5
Пшеница кълнила	222,5	50	7,5	4,5
Пшеница не кълнила	614,3	123	18,5	4,3
Ржжъ кълнила	117,0	29	4,3	4,0
Ржжъ не кълнила	378,5	63	9,4	6,0
Класове	220,6	38	5,7	5,8
Мишки	422,5	84	12,6	5,0
Насѣкоми	811,0	269	40,3	3,0
Мѣсо	539,5	81	12,1	6,7
Само растителни части	1646,0	175	26,2	9,4
Само животински части	1165,0	199	29,8	5,6

Нѣ понеже гаргитѣ се хранятъ и съ мишки и съ насѣкоми, а тѣзи сѣставляватъ единъ високъ процентъ отъ храната имъ и при това съ тѣхното отстранение се принася една полза на земледѣлцето, то ще трѣбва да се приемѣта и тази

полза, та послѣ да се види разликата каква ще бжде, дали въ полза, или въ връда на земледѣлцето. Смѣтката на Prof. Rörig е слѣдующата:

Гаргитѣ въ една година ще истрѣбятъ около 37230 мишки и 29601,5 гг. насѣкоми.

Мишкитѣ се распрѣдѣлятъ въ четеритѣ периода, както слѣдва:

I периодъ 16790 мишки II периодъ 8760 мишки.

III периодъ 4745 мишки IV периодъ 6935 мишки.

Мишкитѣ, които сж биле извѣдени въ първия периодъ щѣхъ прѣзъ течение на годината (т. е. до 12-ий Ноемврий) 250 дена да търсятъ още храна, тѣзи отъ II периодъ още 150 дена, отъ III—100 дена и отъ IV—25 дена. Като се вземе, че срѣдно една мишка тѣгне 20 гг., то за храна дневно ще ъ бжде необходимо 1 гг. сухо вещество. Прѣсмѣтнемъ ли количеството на цѣлата храна за цѣлия периодъ, то ще намѣримъ, че ще бжде необходимо: 6159375 гг. сухо вещество. Ако всичката храна се приеме, че е зърнена, макаръ, че мишкитѣ ядятъ корени, листа и пр. и съ това принасятъ поголѣма връда, то ще имаме = 123 центнера сухо вещество, или пшеница 15 % вода = 145 центнера (50 кг. центнера или 100 фунта), които ще струватъ най-малко 1087,50 м. (1 центнеръ = 7,50 м.). Отъ цѣлото количество зърна трѣбва поне 1/4 да се смѣта за сѣме, защото мишкитѣ тогава сж или въ голѣмъ размѣръ, когато сѣмето е било заровено. Това количество ще възлиза приблизително на 36 центнера сѣме, което се засѣва на 11 — 12 хектара; значи, че мишкитѣ сж уничтожили и дохода отъ толковъ хектара, който възлиза до 4500 м., или всичко общо 5587,50 марки.

Гаргитъ сж изъли 296015 гр. насѣкоми, прѣвѣрнати тѣзи въ насѣкомото *Agrivtes segetum*, ще съответствува на 2960150 такива насѣкоми. Като се вземе подъ внимание тукъ, че и о-иъзи птици, които сж биле извѣдени отъ гаргитъ принадлежжтъ къмъ насѣкомитъ и че и тѣ щѣхъ да уничтожжтъ едно голѣмо количество насѣкоми, то ще трѣбва да се спадне отъ горното количество една часть. Prof. Rörig прѣсмѣтва, че врѣдата на гаргитъ въ това отношение ще възлиза на 1811034 насѣкоми отъ формата *Agrivtes*, така щото ползата отъ гаргитъ ще бжде само гдѣто сж уничтожили 1149116 насѣкоми.

Прѣсмѣтнали сж, че едно насѣкомо отъ видѣтъ *Agrivtes* въ растояние на една година може да поврѣди само 20 житни растения, то съ истрѣбването на 1149116 брѣмбарчера ще бжджтъ спасени 22982320 такива растения, които даватъ около 18 центнера сѣме, или едно пространство най-малко отъ 5 ха., което би дало доходъ 2400 м.

Слѣдователно цѣлата равномѣтка ще бжде слѣдующата:
Приходъ (полза)

1) Чрѣвъ уничтожение на мишкитъ	5587,40	марки.
2) Чрѣвъ уничтожение на насѣкомитъ	2400,00	"
Всичко	7987,50	"

Расходъ (поврѣда)

1) Чрѣвъ уничтожение на растител. части	507,00	марки
2) Чрѣвъ поврѣждане на ловтъ	5881,20	"
Всичко	6393,20	"

Слѣдователно въ полза на тѣзи два вида гарги отиватъ 1600 м. въ една мѣстность, кждѣто 666 гарги сж прѣживѣли една цѣла година.

Слѣдъ това автора за да искара работата си съ голѣма полза за земледѣлцитъ започнжлъ е съ опити за прѣдпазване растенията и сѣмената отъ гаргитъ. За тази цѣль той прѣпорѣчва слѣдующитъ срѣдства:

1) Намокривание сѣмето съ миризливи материи. Това срѣдство, обаче, малко може да помогне, понеже гаргитъ не ядгт, а гѣлтатъ сѣмената и съ това нечувствуватъ миризмитъ.

2) Мокрение на сѣмето съ такива вещества, които иматъ твърдѣ неприятна миризма и много се чувствова отъ гаргитъ. Това срѣдство би могло да помогне, само ако да имаше такива вещества, напр. до 14 дена да немогжтъ да изгубватъ миризмата си. Нъ сега за сега подобни срѣдства не сж познати. Подобни опити прави автора, нъ тѣ не сж още довършени.

3) Прѣкарване прѣвъ нивитъ конци. Това ще бжде възможно при дрѣвнитъ земледѣлци, нъ пакъ ще бжде скжпо.

4) Поставянието на плашила, или мъртви врани и

5) Пазението на самитъ полета. Спорѣдъ Prof. Rörig, послѣдното срѣдство е най-приложимо, защото е и най-евтено. Едно дѣте е въ състояние да запази най-малко 2—3 ха.

2) Полската гарга (*Corvus frugilegus*).

Отъ този видъ биле получени само 362 гарги, нъ понеже отъ тѣзи на 17 стомаситъ били съвѣсмъ праздни, то прѣсмѣтванията ще ставатъ само въру 345 гарги.

Каква е била храната въ отдѣлнитъ периоди, както и нейното количество, това най-добрѣ се вижда отъ слѣдующитъ таблици:

ТАБЛИЦА III.

	ЧИСЛОТО НА ГАРГИТЪ								Общо количество на храна за цѣла год.	Отъ 345 гарги	Хранителнитъ материи отъ сѣки видъ въ проц. отъ общата год. храна.
	19		310		23		10				
	13/XI 96 г. до 2/III 97 г.	%	3 Мартъ до 1 Юлий	%	2 Юлий до 29 Августъ	%	30 Августъ до 12 Ноемвр.	%			
Общо количество	гр. 219,0	% —	гр. 1763,0	% —	гр. 201,5	% —	гр. 131,0	% —	гр. 2314,5	% —	
а) Камъни	69,0	31,5	419,5	24,0	44,0	21,8	41,0	31,3	573,5	24,8	
в) Растителни части	108,0	49,3	827,5	46,5	104,0	51,7	63,0	48,1	1012,5	47,6	
Пшеница кълнила	13,5	6,2	4,0	2,0	6,0	3,0	14,0	10,7	31,5	1,4	
Пшеница некълнила	36,0	16,5	15,0	0,8	37,5	18,6	15,5	11,8	100,0	4,7	
Ржъ кълнила	—	—	—	—	10,0	5,0	19,0	10,7	18,0	0,8	
Ржъ некълнила	1,0	0,4	3,5	0,2	—	—	4,0	3,0	14,5	0,6	
Овесъ	2,0	0,9	157,5	8,9	—	—	—	—	159,5	6,9	
Ячменикъ	3,0	1,4	133,5	7,5	11,0	5,5	—	—	147,5	6,4	
Др. сѣмена и	11,5	5,2	21,5	1,2	1,5	0,7	2,5	2,0	37,0	1,6	
Зелени част	8,0	3,6	393,5	22,3	33,0	16,4	5,0	3,8	439,5	18,9	
Класове	3,0	1,4	14,5	0,8	—	—	—	—	17,5	0,8	
Различни	—	—	22,5	1,2	5,0	2,5	—	—	32,0	1,4	
Конски торъ	30,0	13,7	62,0	3,4	—	—	3,5	2,7	95,5	4,1	
с) Животински части	42,0	19,2	516,0	29,5	53,5	26,5	27,0	20,6	638,5	27,6	
Мишки	—	—	3,0	0,2	—	—	5,0	3,8	8,0	0,3	
Инсекти	16,5	7,5	464,5	26,5	53,0	26,3	22,0	16,8	556,0	24,0	
Рибн	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Мѣсо	25,5	11,7	45,0	2,6	—	—	—	—	70,5	3,1	
Различни	—	—	3,5	0,2	0,5	0,2	—	—	4,0	0,2	

Като се прѣсмѣтне и тукъ, както и за първитъ два вида гарги, каква е врѣдата, ще се намѣри:

1) Като пшеница	35	марки.
2) Ржъ	16,0	"
3) Овесъ	130,0	"
4) Ячменикъ	125,0	"
5) Царевица	25,0	"

6) Зелени растения	125,0	"
7) Яйца отъ яребици	280,0	"
8) Млади зайчета	132,0	"
Обща загуба	818,0	"

Ползи сж прѣнесли гаргитъ чрѣвъ уничтожението на 365 мишки и то въ II и IV периоди. Въобще като прѣсмѣтнемъ и тукъ, както и по горѣ ще намѣримъ, че съ изяданието на миш-

китѣ сж прѣнесли полза за 45,0 м. Що се отнася до уничтоженнето на насѣкомитѣ, то числото или е по-гольмо и автора прѣцѣнява ползата по сжщия начинѣ, както и за пѣрвитѣ видове гарги на 3450 л., или цѣлата полза равна на 3495 л. Минусъ 868,0 прѣнесената врѣда равна на 2627 м. прѣнесена полза отъ 345 полски гарги вт. течението на една година.

ТАБЛИЦА IV.

За количеството на гаргитѣ, които сж вземали участие при приемането на отдѣлнитѣ храни. както и срѣдното количество храна, която се пада на една гарга.

Общо число на гаргитѣ, които въобще сж вземали храна 345.				
Видѣтъ на храната.	Количество на храната.	Числото на гаргитѣ.	% отъ всичкитѣ гарги.	Всяка гарга е взела срѣдно ст.
Камъни	573,5	210,0	60,7	2,7
Пшеница кълнила	31,5	7,0	2,0	4,5
Пшеница не кълнила	110,0	21,0	6,0	5,2
Ржжъ кълнила	18,0	5,0	1,6	3,6
Ржжъ не кълнила	14,5	5,0	1,6	2,9
Овесъ , , , , ,	159,5	38,0	11,0	4,2
Ячменитѣ , , , , ,	147,5	52,0	15,0	2,8
Класове	17,5	4,0	1,2	4,4
Мишки	8,0	2	0,6	4,0
Насѣкоми	556,0	212	61,3	2,6
Мѣсо	70,5	13	3,8	5,4
Само растителни части	452,5	103	29,8	4,4
Само животински части	342,0	84	24,3	4,2

Като заключение отъ приведенитѣ резултати, Prof. D-r Rögig изважда слѣдующето: сивата, както и черната гарга врѣдѣтъ на земледѣлието твърдѣ малко; по-голъма е тѣхната врѣда по-отношение на ловѣтъ. Полската гарга пѣкъ, макаръ, че причинява по-голъми загуби, гдѣто яде сѣмето и при кълнитѣ вече зѣрна на разнитѣ културни растения, тя уничтожава много повече насѣкоми и мишки и съ това принасятъ твърдѣ голѣма полза за земледѣлието. Слѣдователно земледѣлицитѣ трѣбва да пазѣтъ да не убиватъ полскитѣ враги, а тѣка сжщо и сивата и черната, щомъ като въ мѣстността за която се отнася това не се обрѣща главно внимание на ловѣтъ.

Ние се надѣваме, че още нѣколко подобни опити ще дадѣтъ ясно понятие за храната на гаргитѣ и тогава съ още по-голъма полжителностъ ще може да се каже дали е полезна, или врѣдителна гаргата. Въ всѣки случай земледѣлицитѣ нѣка взематъ мѣрки за запазване посѣвитѣ си отъ многото гарги, въ врѣме на сѣненето и да не убиватъ гаргитѣ, които имъ принасятъ една огромна полза съ ичистваннето на врѣднитѣ насѣкоми и мишки.

Българско Търгов. Износно-Вносно Дружество „Истокъ“

ПОКАНА

Дружеството: „Истокъ“ поканва г. г. акционеритѣ си, да присѣтствуватъ на общото събрание на 10-й Май т. г. въ 8 часа сутрѣнѣта, въ салона на дружеството „Нива“ въ г. Плѣвень, за разглеждане и разрѣшение на слѣдующитѣ въпроси:

1) Измѣнение на устава, съобразно съ постановленията на Търговскитѣ Законъ и

2) Избиране нови управителнѣ и провѣрителнѣ сѣвѣти. Правото за участие въ събрание се дава на акционеритѣ, които прѣдставляватъ най-малко по-10 акций и ги депозиратъ въ дружественната касса, 5 дни прѣди денѣтъ на събрание.

г. Плѣвень, 8 Априлий 1898 год.
Отъ Управленето на Дружеството.

ОТКРИТА ПОДПИСКА НА 1898 ГОДЪ НА ЖУРНАЛЪ

XIV ГОДЪ ИЗДАНИЯ 1898 г. **НОВЪ** XIV ГОДЪ ИЗДАНИЯ 1898 г.

иллюстрированный двухнедельный вѣстникъ современной жизни политики, литературы, науки, искусства и прикладныхъ знаний

за 24 рубля

безъ всякой доплаты за пересылку премій, подписчики „НОВИ“ получаютъ въ 1898 году, съ доставкой и пересылкою за границу слѣдующія шесть изданій:

1) ЖУРНАЛЪ НОВЪ 24 выпуска въ форматѣ наибольшихъ европейскихъ иллюстрацій	2) Особый иллюстрированный отдѣлъ МОЗАИКА (24 выпуска), составляющий какъ бы самостоятельный журналъ по прикладнымъ знаниямъ, вмѣщающій въ себе 16 рубрикъ.	3) ЖУРНАЛЪ ЛИТЕРАТУРНЫЕ семейные ВЕЧЕРА (Отдѣлъ для семейнаго чтенія) 12 ежемесячныхъ книжекъ романоу и повѣстей
4) ВОСЕМЬ Переплетенныхъ томовъ П. И. МЕЛЬНИКОВА (Андрея Печерскаго)	5) ЧЕТЫРЕ Переплетенные тома В. И. ДАЛЯ (Казака Луганскаго)	6) ДВѢ РОСКОШНО Переплетенныя книги, формата in-folio, „ЖИВОПИСНОЙ РОССИИ“, посвященныя описанію Москвы и Москов. промышленности.

ГОДОВАЯ ПОДПИСАННАЯ ЦѢНА за всѣ выше-объявленныя издания съ пересылкою за границу. **24 РУБ.**

Согласно почтовымъ правиламъ, за пересылку двухъ книгъ „Живописной Россіи“ уплачивается только до русской границы Дальнѣйшая пересылка, производится за счетъ подписчика, при чемъ плата за нее высказывается на мѣстѣ назначения по иностранному тарифу почтовому одновременно съ доставленіемъ книгъ. Разсрочка платежа допускается, при чемъ при подпискѣ должно быть внесено не менѣе 6 руб.: остальные же деньги могутъ высылаться по усмотрѣнію подписчика ежемѣсячно, по 3 руб. до уплаты всѣхъ 24 руб. При подпискѣ въ разсрочку бесплатныя преміи высылаются только по уплатѣ всей подписной суммы.

КЪ СВѣДѢНІЮ Г. Г. НОВИХЪ ПОДПИСЧИКОВЪ НЕ ПОЛУЧАВШИХЪ „НОВИ“ ВЪ 1897 ГОДУ.

Лица, не состоявшія подписчиками „НОВИ“ въ 1897 году и не имющія еще первой половины СОЧИНЕНІИ АНДРЕЯ ПЕЧЕРСКАГО и первой половины СОЧИНЕНІИ В. И. ДАЛЯ, могутъ, подписываясь на „НОВЪ“ въ 1898 году, получить первые шесть томовъ (т. е. томы 1 по 6) сочиненій А. Печерскаго и первые шесть томовъ (т. е. томы 1 по 6) сочиненій В. И. Дала. вмѣсто томовъ, выдаваемыхъ въ 1898 году прежнимъ подписчикамъ. Вторая же половина сочиненій, какъ А. Печерскаго, такъ В. И. Дала, будетъ выдана этимъ новымъ подписчикамъ въ 1899 году, въ чемъ редакция теперь же и принимаетъ передъ ними обязательство.

Новые подписчики на „НОВЪ“ 1898 года, т. е. лица, не бывшія подписчиками на журналъ въ минувшемъ 1897 г., при уплатѣ за 1898 г. 40 рублей, вмѣсто 24 руб., могутъ получить въ 1898 г.

всѣ 14 томовъ полного собранія Андрея Печерскаго и всѣ 10 томовъ полного собранія сочиненій В. И. Дала, а также и тѣ двѣ переплетенныя книги „Живописной Россіи“, которыя выдавались подписчикамъ въ 1897 году; значить вмѣсто двухъ книгъ „Живописной Россіи“, они получаютъ четыре переплетенныя книги этого изданія и, вмѣсто 12 томовъ сочиненій А. Печерскаго и В. И. Дала, 24 тома.

Отъ г. г. болгарскихъ подписчиковъ подписка на „НОВЪ“ принимается у г. Хр. М. Златоустова въ Бургасѣ (Болгарей) и въ главной конторѣ периодическихъ изданій Товарищества М. О. Волофовъ въ С. Петербургѣ (Россія) Гостинный дворъ № 21. Подробныя объявленія высылаются изъ С. Петербурга бесплатно по первому требованію.